

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 959

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 19 octombrie 2020

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 681 din 30 septembrie 2020 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.....	2-6
Decizia nr. 725 din 7 octombrie 2020 asupra obiecției de neconstituționalitate a Legii privind adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii	7-14
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.850. — Ordin al ministrului mediului, apelor și pădurilor pentru modificarea unor acte normative din domeniul cinegetic	15-16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 681**

din 30 septembrie 2020

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, obiecție formulată de Guvernul României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.874 din 9 iulie 2020 și constituie obiectul Dosarului nr. 945A/2020.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate se arată, din punct de vedere extrinsec, că actul normativ criticat are impact financiar, determinând o creștere a cheltuielilor bugetare, întrucât, chiar dacă personalul necesar funcționării Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu va fi asigurat cu încadrarea în numărul maxim de posturi prevăzut, în prezent, pentru Ministerul Public, prin Hotărârea Guvernului nr. 39/2014 privind stabilirea numărului maxim de posturi pentru Ministerul Public, salarizarea procurorilor direcției va fi, conform art. 25 pct. 3 din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, la nivelul salarizării procurorilor de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, adică mai mare decât nivelul de salarizare al procurorilor care funcționează la parchetele de pe lângă judecătorii. Se susține că situația este aceeași în cazul personalului auxiliar de specialitate, a cărui salarizare este, conform art. 9 alin. (2) din legea analizată, cea prevăzută pentru aceeași categorie de personal a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, dar și în cazul ofițerilor și agenților de poliție judiciară din cadrul direcției nou înființate, care sunt salarizați, potrivit art. 7 alin. (10) din aceeași lege, conform dispozițiilor legale aplicabile ofițerilor și agenților de poliție judiciară din cadrul Direcției Naționale Anticorupție și care, potrivit art. 7 alin. (7) din actul normativ criticat, beneficiază, în mod corespunzător, de drepturile prevăzute la art. 11 și 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției. Se mai arată că funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu presupune, în mod cert, efectuarea de cheltuieli curente și de capital (pentru asigurarea de sedii, parcuri auto, aparatură IT etc.) și că, prin art. 19 din legea supusă controlului de constituționalitate, se prevede obligativitatea constituirii anuale a unui depozit de cel puțin 1.000.000 lei pentru acțiuni privind organizarea și constatarea infracțiunilor flagrante, la dispoziția

procurorului-șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu.

4. În acest context se arată că, potrivit art. 30 alin. (1) lit. a) și alin. (2) raportat la art. 31 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, orice propunere legislativă trebuie să fie însoțită de expunerea de motive, element de prezentare și motivare care trebuie să cuprindă, printre altele, o secțiune privind impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri. Se arată de asemenea că, potrivit art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, în cazul propunerilor de introducere a unor măsuri/politici/inițiative legislative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, inițiatorii au obligația să prezinte fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată. Se susține că această fișă trebuie să cuprindă schimbările anticipate în veniturile și cheltuielile bugetare pentru anul curent și pentru următorii 4 ani, estimări privind eşalonarea creditelor bugetare și a creditelor de angajament, în cazul acțiunilor anuale și multianuale care conduc la majorarea cheltuielilor, precum și măsurile avute în vedere pentru acoperirea majorării cheltuielilor sau a minusurilor de venituri pentru a nu influența deficitul bugetar. Se susține că expunerea de motive a Legii pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative nu conține nicio mențiune referitoare la impactul financiar al propunerii legislative și că aceasta a fost adoptată în lipsa fișei financiare. Se arată totodată că nici inițiatorii, nici Camerele Parlamentului nu au solicitat Guvernului, în temeiul art. 15 alin. (2) din Legea nr. 500/2002, întocmirea fișei financiare, singura solicitare adresată Guvernului fiind cea de a transmite, în conformitate cu art. 111 alin. (1) din Constituție, punctul de vedere privind susținerea sau respingerea propunerii legislative. Se menționează faptul că acest aspect a fost semnalat inițiatorilor atât de către Guvern, prin Adresa nr. 669/DPSG din 30 aprilie 2020 (pct. IV din secțiunea II — Observații), cât și de către Consiliul Legislativ, prin pct. 3 din Avizul nr. 287 din 1 aprilie 2020.

5. Referitor la incidența în prezenta cauză a dispozițiilor constituționale ale art. 111 alin. (1) și ale art. 138 alin. (5), se face trimitere la considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 56 din 5 februarie 2020, arătând-se că, întrucât legea criticată implică o cheltuială bugetară, inițiatorii acesteia trebuie să facă dovada că au solicitat Guvernului fișă financiară, care nu trebuie confundată cu punctul de vedere emis de Guvern, ca urmare a solicitării formulate în temeiul art. 111 alin. (1) din Constituție. Se susține că în lipsa fișei financiare anterior menționate, Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative a fost adoptată cu încălcarea prevederilor constituționale cuprinse la art. 138 alin. (5) referitoare la stabilirea sursei de finanțare.

6. Din perspectivă intrinsecă, se susține că dispozițiile art. 11 din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative contravin prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) și art. 131 alin. (1) din Constituție. Se arată în acest sens că, în jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a constatat atât relevanța calității formulării normei, cât și importanța corelării acesteia cu alte acte normative și a aptitudinii ei de a fi aplicată efectiv și eficient. Se face trimitere la Decizia Curții Constituționale nr. 513 din 4 iulie 2017 și se arată că, în verificarea calității normei, Curtea a făcut trimitere la normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, arătând că, „deși acestea nu au valoare constituțională, prin reglementarea lor legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ”, și, de asemenea, că „respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare”.

7. Se susține totodată că prevederile art. 11 alin. (1) lit. i) și k) din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, se susține că aceasta ar trebui să facă referire la art. 26 alin. (5) din Legea nr. 292/2018, și nu la întreg art. 26 din legea anterior menționată, întrucât numai alin. (5) al acestui articol reglementează o faptă de natură penală. Cu privire la art. 11 alin. (1) lit. k) din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, se susține că acesta face trimitere la prevederile art. 65 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, omițând să facă referire și la art. 64 din același act normativ care, de asemenea, reglementează infracțiuni de mediu care, în aceste condiții, vor fi investigate în continuare de parchetele de pe lângă judecătorii, soluție legislativă ce vine în contradicție cu art. 1 alin. (1) din legea criticată, conform căruia Direcția de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu este înființată ca structură specializată în combaterea infracțiunilor împotriva mediului înconjurător. Se arată că, potrivit celor reținute în jurisprudența Curții Constituționale, o reglementare contradictorie încalcă standardele de calitate a legii prevăzute la art. 1 alin. (5) din Constituție. Se arată totodată că, din enumerarea prevăzută la art. 11 alin. (1) din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, lipsesc infracțiunile prevăzute la art. 23 din Legea siguranței digurilor nr. 259/2010, cu toate că, pentru respectarea principiului legalității, în reglementarea competenței materiale a Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu este absolut necesară identificarea, printr-o enumerare exhaustivă, a infracțiunilor care intră în competența sa, cu consultarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.

8. În ceea ce privește dispozițiile art. 11 alin. (2) din legea suspusă controlului de constituționalitate, se susține că acestea intră în contradicție cu normele de competență ale Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (D.I.I.C.O.T.), deoarece, de *lege lata*, atunci când infracțiunile de mediu ce intră în scopul unui grup infracțional organizat se află în legătură cu infracțiuni de competența D.I.I.C.O.T., în condițiile art. 43 din Codul de procedură penală, competența de efectuare a urmăririi penale cu privire la toate aceste infracțiuni revine D.I.I.C.O.T., potrivit art. 11 alin. (1) pct. 5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2016 pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, precum și

pentru modificarea și completarea unor acte normative, operând astfel o prorogare de competență în favoarea D.I.I.C.O.T. pentru infracțiuni care altfel nu ar fi în competența sa. Se arată că această soluție legislativă criticată va genera dificultăți în activitatea procurorilor, împiedicând îndeplinirea rolului constituțional al Ministerului Public, prevăzut la art. 131 alin. (1) din Legea fundamentală, întrucât, atunci când se investighează un concurs real de infracțiuni, dintre care unele sunt de competența D.I.I.C.O.T., iar altele de competența Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, interesul bunei administrări a justiției în faza urmăririi penale impune cercetarea penală împreună a tuturor infracțiunilor aflate în concurs de către D.I.I.C.O.T. Se susține, totodată, că reglementarea supusă analizei este criticabilă și prin raportare la principiul previzibilității legii, întrucât, prin modul în care este formulată, permite interpretarea că investigarea cauzelor reunite se realizează de către Direcția de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, deși aceasta are competența de a realiza urmărirea penală exclusiv asupra infracțiunilor de mediu.

9. Referitor la art. 11 alin. (3) din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, se susține că această dispoziție legală este preluată din reglementarea D.I.I.C.O.T. unde a fost introdusă pentru a permite prorogarea de competență în ipoteza în care, fiind investigate împreună infracțiuni de competența D.I.I.C.O.T. și infracțiuni aflate în legătură cu acestea, procurorul apreciază utilă disjungerea cauzei în privința celor din urmă; astfel, dacă, potrivit art. 63 alin. (2) raportat la art. 44 alin. (2) din Codul de procedură penală, care constituie dreptul comun în materie, într-un asemenea caz procurorul trebuie să decline competența de soluționare a cauzei disjuncte, în temeiul prevederilor art. 11 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2016, care constituie legea specială, procurorul D.I.I.C.O.T. poate reține cauza disjunctă pentru a continua urmărirea penală în privința acesteia. Se arată că în cazul Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu o astfel de posibilitate nu există, întrucât, potrivit art. 1 alin. (1) din legea analizată, competența de urmărire penală a acestei noi structuri de parchet se limitează la infracțiunile de mediu, art. 11 din aceeași lege necuprinzând o dispoziție similară art. 11 alin. (1) pct. 5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2016, care să reglementeze prorogarea competenței Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu în privința altor infracțiuni decât cele de mediu. Se arată că, întrucât în cazul Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu situația premisă a art. 11 alin. (3) din legea criticată nu este legal posibilă, textul criticat nu satisface exigențele instituite de prevederile art. 6 din Legea nr. 24/2000 de a institui reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă.

10. Cu privire la art. 11 alin. (4) din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, se arată că natura cauzelor ce intră în competența noii structuri de parchet și gravitatea acestora nu justifică efectuarea urmăririi penale de către procuror în toate cazurile și că, având în vedere numărul și frecvența infracțiunilor de mediu, în condițiile reducerii numărului procurorilor cu competență în investigarea lor, dispozițiile legale criticate ar putea avea efectul contrar celui urmărit de inițiatorii legii, determinând întâzieri în soluționarea cauzelor cu acest obiect și afectând astfel îndeplinirea rolului constituțional al Ministerului Public.

11. Referitor la art. 17 alin. (1) din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, se susține că aceasta contravine prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție. Se arată că, întrucât fac referire la „concură”, ca modalitate de ocupare a posturilor de ofițeri și agenți de poliție judiciară din cadrul Direcției de Investigare a Infrafracțiunilor de Mediu, dispozițiile legale criticate încalcă

prevederile Legii nr. 360/2002 privind Statutul polițistului și ale Legii nr. 364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, întrucât permit interpretarea că dobândirea calității de ofițer sau agent de poliție judiciară se poate realiza printr-un concurs organizat de Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, structură de parchet unde aceștia vor funcționa. Or, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 364/2004, poliția judiciară este constituită din ofițeri și agenți de poliție, care au dobândit statutul de polițist în condițiile Legii nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, iar, conform art. 9 din Legea nr. 360/2002, acest statut se dobândește numai de absolvenții instituțiilor de învățământ ale Ministerului Afacerilor Interne, de către foștii polițiști, respectiv de persoane încadrate pe funcții de execuție vacante de polițist, direct sau prin transfer din instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională. Pe de altă parte se arată că, potrivit art. 6 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 364/2004, calitatea de organ de cercetare penală al poliției judiciare încetează la data încetării raporturilor de serviciu ale polițistului, iar, conform art. 69 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 360/2002, numirea într-o altă funcție publică atrage încetarea raporturilor de serviciu ale polițistului. Astfel, dacă polițistul angajat într-o structură a Poliției Române s-ar prezenta la concursul organizat de Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Mediu și l-ar promova, în temeiul art. 17 alin. (1) din legea criticată, el nu și-ar putea desfășura activitatea ca ofițer sau agent de poliție judiciară, pentru că, odată cu părăsirea structurii de poliție în care își desfășoară activitatea, își pierde calitatea de polițist, necesară pentru dobândirea calității de ofițer sau agent de poliție judiciară în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu. Prin comparație cu cele anterior menționate, se arată că, în cazul detașării, persoana detașată nu își pierde calitatea de polițist, ci, potrivit art. 27⁸ din Legea nr. 360/2002, schimbă temporar locul de muncă și, în mod excepțional, felul muncii. Pentru aceste motive, se susține că dispozițiile legale criticate, care prevăd ocuparea prin concurs a posturilor de ofițeri și agenți de poliție judiciară din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, sunt în contradicție cu dispozițiile legale mai sus menționate ce reglementează domeniul analizat, motiv pentru care încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

12. Referitor la dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, se susține că termenul de 5 zile lucrătoare prevăzut de acestea pentru transmiterea pe cale administrativă a cauzelor care sunt de competența Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, aflate în curs de soluționare la nivelul altor unități de parchet, este prea scurt, având în vedere încărcătura prea mare a activității la nivelul parchetelor.

13. Cu privire la dispozițiile art. 25 alin. (4) din Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, se susține că prevederile art. 798 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, nou-introduse prin textul criticat — ce reglementează obligativitatea elaborării de către Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Mediu a unui raport privind activitatea desfășurată, care trebuie prezentat Consiliului Superior al Magistraturii — sunt identice cu prevederile art. 20 din legea criticată, aspect de natură a crea un paralelism legislativ.

14. Se arată, totodată, că legea nu stabilește un termen rezonabil în care direcția nou-înființată să poată deveni operațională; or, în condițiile în care parchetele competente de *lege lata* să investigheze infracțiuni de mediu își vor pierde această competență odată cu intrarea în vigoare a legii, orice întârziere în operaționalizarea direcției poate avea repercusiuni asupra modului de administrare a urmăririi penale în cazul infracțiunilor de mediu și, implicit, poate afecta îndeplinirea de către Ministerul Public a rolului său constituțional, prevăzut la art. 131 alin. (1) din Legea fundamentală.

15. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Avocatului Poporului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

16. Punctele de vedere solicitate **președinților celor două Camere ale Parlamentului și Avocatului Poporului** nu au fost comunicate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

17. Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, 10, 15, 16 și 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

18. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

19. Se susține că legea criticată contravine dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5) cu privire la statul de drept și la calitatea legii, ale art. 131 alin. (1) cu privire la rolul Ministerului Public și ale art. 138 alin. (5) referitor la bugetul public național

(1) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

20. În vederea soluționării prezentei obiecții de neconstituționalitate, este necesar ca instanța de contencios constituțional să procedeze la verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a acesteia, prevăzute la art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și la art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și al obiectului controlului de constituționalitate.

21. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, iar cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât acestea urmează a fi cercetate în ordinea menționată, constatarea neîndeplinirii uneia având efecte dirimante și făcând inutilă analiza celorlalte condiții (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 13 martie 2018, paragraful 70, sau Decizia nr. 385 din 5 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 488 din 13 iunie 2018, paragraful 32).

22. Referitor la titularul dreptului de sesizare, prezenta obiecție de neconstituționalitate a fost formulată de Guvernul României, care, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și al art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului de constituționalitate *a priori*, fiind, așadar, îndeplinită această primă condiție de admisibilitate.

23. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de control constituțional, potrivit art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, acesta este de 5 zile de la data depunerii legii adoptate la secretarii generali ai celor două Camere ale Parlamentului, respectiv de două zile, începând de la același moment, dacă legea a fost adoptată în procedură de urgență. Totodată, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Legea fundamentală, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, care, potrivit art. 77 alin. (1) teza a doua din Constituție, se face în termen de cel mult 20 de zile de la primirea legii adoptate de Parlament. Cu privire la acest aspect, se constată că Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative a fost adoptată, în procedură ordinară, de Senat, drept Cameră decizională, în data de 16 iunie 2020, a fost depusă, în data de 17 iunie 2020, la secretarul general

al Camerei Deputaților și la secretarul general al Senatului pentru exercitarea dreptului de sesizare cu privire la neconstituționalitatea legii și apoi trimisă spre promulgare, în data de 21 iunie 2020. Prezenta sesizare a fost înregistrată la Curtea Constituțională pe data de 9 iulie 2020. Într-o atare situație, luând act de faptul că sesizarea de neconstituționalitate a fost formulată în termenul de 20 de zile prevăzut de art. 77 alin. (1) teza a doua din Constituție, Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate este admisibilă sub aspectul respectării termenului în care poate fi sesizată instanța de control constituțional (a se vedea, în același sens, Decizia Curții Constituționale nr. 58 din 12 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 205 din 13 martie 2020, paragraful 39).

24. Așadar, nefiind incident un fine de neprimire a sesizării astfel formulate, obiecția de neconstituționalitate poate fi analizată pe fond de către Curtea Constituțională.

(2) Analiza obiecției de neconstituționalitate

25. Analizând criticile de neconstituționalitate extrinsecă formulate prin raportare la dispozițiile constituționale ale art. 138 alin. (5), Curtea reține că, așa cum a statuat în mod constant în jurisprudența sa, obligativitatea indicării sursei de finanțare pentru aprobarea cheltuielilor bugetare, prevăzută de norma constituțională, constituie un aspect distinct de cel al lipsei fondurilor pentru susținerea finanțării din punct de vedere bugetar. Astfel, prin Decizia nr. 1.093 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 711 din 20 octombrie 2008, Curtea Constituțională a reținut că stabilirea sursei de finanțare și insuficiența resurselor financiare din sursa astfel stabilită sunt două aspecte diferite: primul aspect este legat de imperativele art. 138 alin. (5) din Constituție, iar al doilea nu are caracter constituțional, fiind o problemă exclusiv de oportunitate politică, ce privește, în esență, relațiile dintre Parlament și Guvern. Prin aceeași jurisprudență, Curtea a statuat că art. 138 alin. (5) din Constituție impune stabilirea concomitentă atât a alocației bugetare, ce are semnificația unei cheltuieli, cât și a sursei de finanțare, ce are semnificația venitului necesar pentru suportarea acesteia, spre a evita consecințele negative, pe plan economic și social, ale stabilirii unei cheltuieli bugetare fără acoperire (a se vedea Decizia nr. 36 din 2 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 11 aprilie 1996). Așadar, norma constituțională analizată nu se referă la existența *in concreto* a unor resurse financiare suficiente la momentul adoptării legii, ci la faptul ca acea cheltuială să fie previzionată în deplină cunoștință de cauză în bugetul de stat pentru a putea fi acoperită în mod cert în cursul anului bugetar.

26. Prin Decizia nr. 22 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 160 din 2 martie 2016, paragraful 58, Curtea a reținut că, întrucât „nu are competența să se pronunțe cu privire la caracterul suficient al resurselor financiare, rezultă că aceasta are doar competența de a verifica, prin raportare la art. 138 alin. (5) din Constituție, dacă pentru realizarea cheltuielii bugetare a fost indicată sursa de finanțare”. Or, această verificare se poate realiza doar prin raportare la prevederile legale cuprinse în art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 13 august 2002, și în art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 472 din 4 iunie 2020, care stabilesc obligația de întocmire a fișei financiare și care îi conferă acesteia un caracter complex, dat de efectele financiare asupra bugetului general consolidat. Aceasta trebuie să cuprindă, potrivit legii, schimbările anticipate în veniturile și cheltuielile bugetare pentru anul curent și următorii 4 ani; estimări privind eşalonarea creditelor bugetare și a creditelor de angajament, în cazul acțiunilor anuale și multianuale care conduc la majorarea cheltuielilor; măsurile avute în vedere pentru acoperirea majorării cheltuielilor sau a minusului de venituri pentru a nu influența deficitul bugetar.

27. În ceea ce privește incidența dispozițiilor care impun solicitarea fișei financiare, Curtea a considerat ca fiind necesară lămurirea mai multor aspecte.

28. Un prim aspect vizează faptul că, atâta vreme cât dispozițiile legale generează impact financiar asupra bugetului de stat, obligația solicitării fișei financiare incumbă tuturor inițiatorilor, în temeiul art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, potrivit căroră, „*În cazul propunerilor de introducere a unor măsuri/politici/inițiative legislative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, inițiatorii au obligația să prezinte fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 [...]*”, iar dacă acestea sunt rezultatul unor amendamente admise în cadrul procedurii legislative, prima Cameră sesizată sau Camera decizională, după caz, are obligația de a solicita fișa financiară (a se vedea în acest sens Decizia nr. 764 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 7 februarie 2017, paragraful 23).

29. Totodată, Curtea a reținut faptul că nu deputatul sau senatorul trebuie să întocmească fișa financiară, ci Guvernul, art. 15 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 stabilind expres că, „*În cazul propunerilor legislative, Guvernul va transmite Camerei Deputaților sau Senatului, după caz, fișa financiară prevăzută la alin. (1), în termen de 45 de zile de la data primirii solicitării*”. Prin urmare, pentru a respecta procedura constituțională de adoptare a unui act normativ care implică o cheltuială bugetară, respectiv art. 138 alin. (5) din Constituție, este suficient ca inițiatorii actului normativ să facă dovada că, în temeiul dispozițiilor legale anterior menționate, au solicitat Guvernului fișa financiară. Netransmiterea fișei financiare în termenul legal de către autoritatea publică căreia îi incumbă obligația de a întocmi acest document nu poate constitui un impediment în continuarea procedurii de legiferare. Sub acest aspect, prin Decizia nr. 767 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 131 din 21 februarie 2017, paragraful 59, Curtea a stabilit că „a ridica această competență a Guvernului la nivel de regulă constituțională implicit admisă de art. 138 alin. (5) din Constituție ar echivala cu o condiție potestativă pură în sensul că orice lege ce are implicații bugetare ar putea fi adoptată numai dacă Guvernul a întocmit și a transmis Parlamentului fișa financiară. Or, dacă Guvernul nu susține inițiativa legislativă/nu este de acord cu ea și, prin urmare, nu transmite fișa financiară, nu poate bloca procesul legislativ printr-o atitudine omisivă”.

30. Un alt aspect vizează faptul că fișa financiară prevăzută de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 nu trebuie confundată cu punctul de vedere emis de Guvern, conform art. 25 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ [dispoziție legală în cuprinsul căreia au fost preluate prevederile art. 11 lit. b¹) din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 164 din 2 aprilie 2001, în prezent abrogate prin art. 597 alin. (2) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ], punct de vedere emis ca urmare a solicitării formulate în temeiul art. 111 alin. (1) din Constituție, cele două documente generate de Guvern având un regim juridic și, implicit, finalități diferite. Prin urmare, atunci când o propunere legislativă are implicații bugetare, Guvernul trebuie să prezinte ambele documente menționate, așadar atât punctul de vedere, cât și fișa financiară (a se vedea Decizia nr. 767 din 14 decembrie 2016, precitată, paragraful 60).

31. În fine, cu privire la efectele pe care le produce lipsa fișei financiare, Curtea a stabilit, de exemplu, prin Decizia nr. 22 din 20 ianuarie 2016, precitată, paragraful 59, sau Decizia nr. 593 din 14 septembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 886 din 4 noiembrie 2016, paragraful 30, că „în lipsa unei fișe financiare reactualizate la momentul adoptării legii conform art. 15 alin. (3) din Legea nr. 500/2002, [...] și în lipsa unui dialog real între Guvern și Parlament [...], nu

se poate trage decât concluzia că la adoptarea legii s-a avut în vedere o sursă de finanțare incertă, generală și lipsită de un caracter obiectiv și efectiv, nefiind așadar reală”.

32. Având în vedere toate aceste considerente, prin aceeași jurisprudență, Curtea a constatat că, în ceea ce privește legea supusă prezentului control de constituționalitate, în procedura de legiferare nu a fost solicitată fișa financiară nici de către inițiatorii propunerii legislative și nici de către Camera Parlamentului în care au fost propuse și adoptate amendamente. Prin urmare, s-a statuat că neîndeplinirea obligației solicitării fișei financiare conduce, în mod firesc, la concluzia că la adoptarea legii s-a avut în vedere o sursă de finanțare incertă, generală și lipsită de un caracter obiectiv și real, astfel că au fost încălcate prevederile constituționale cuprinse în art. 138 alin. (5) referitoare la stabilirea sursei de finanțare. Curtea a observat, cu același prilej, că argumentul potrivit căruia, „deși a fost solicitată, verbal, fișa financiară a măsurilor propuse, inițiatorii amendamentelor au precizat că nu există impact financiar pentru anul în curs întrucât cele două autorități sunt finanțate integral din venituri proprii”, prezentat în comunicarea adresată Curții de președintele Comisiei pentru muncă și protecție socială din cadrul Camerei Deputaților, nu poate complini niciuna dintre obligațiile constituționale, respectiv cea privind solicitarea fișei financiare care trebuia să însoțească propunerea legislativă [art. 138 alin. (5) din Constituție] sau cea privind solicitarea informării din partea Guvernului [art. 111 alin. (1) din Constituție], aspecte, de altfel, evidențiate și de Consiliul Legislativ în avizul emis în procedura de legiferare.

33. În concluzie, Curtea a reținut că, întrucât cheltuielile preconizate prin textele de lege criticate grevează asupra bugetului de stat, adoptarea lor ar fi fost posibilă doar după stabilirea sursei de finanțare în condițiile Legii fundamentale și după solicitarea informării Parlamentului de către Guvern. Neîndeplinirea obligației inițiatorilor legii de a solicita Guvernului fișa financiară, conform art. 138 alin. (5) din Constituție coroborat cu art. 15 alin. (2) din Legea nr. 500/2002, și a obligației președinților celor două Camere ale Parlamentului sau a președintelui Comisiei pentru muncă și protecție socială de solicitare a informării din partea Guvernului, potrivit prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, conduce la concluzia că între Parlament și Guvern nu a existat un dialog real cu prilejul adoptării legii supuse controlului, iar Parlamentul a decis asupra majorării unor cheltuieli bugetare bazându-se pe o sursă de finanțare incertă, generală și lipsită de un caracter obiectiv și efectiv.

34. Raportând prezenta obiecție de neconstituționalitate la jurisprudența mai sus invocată, Curtea constată că, în prezenta cauză, potrivit informațiilor comunicate de secretarul general al

Camerei Deputaților, prin Adresa nr. 5.009 din 27 august 2020, Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră sesizată, a solicitat informarea și punctul de vedere al Guvernului, conform art. 111 alin. (1) din Constituție, cu privire la inițiativa legislativă care a stat la baza legii ce face obiectul controlului de constituționalitate. Prin aceeași adresă se arată că a fost transmis Camerei Deputaților punctul de vedere al Guvernului, neînsoțit de fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002, precum și faptul că din analiza documentelor atașate la dosarul inițiativei legislative rezultă că inițiatorii propunerii legislative nu au solicitat și nu au depus, separat, fișa financiară prevăzută de dispozițiile legale în vigoare. Totodată, potrivit informațiilor comunicate de secretarul general al Senatului, prin Adresa nr. 5.128 din 3 septembrie 2020, Guvernul a comunicat Senatului punctul său de vedere referitor la legea analizată, Senatul nesolicitând nicio altă informație cu privire la Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

35. În aceste condiții, Curtea constată că legea supusă controlului de constituționalitate nu îndeplinește exigențele impuse de dispozițiile art. 138 alin. (5) din Constituție, astfel cum acestea au fost analizate de Curtea Constituțională prin deciziile nr. 56 din 5 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 12 martie 2020, și nr. 58 din 12 februarie 2020. Astfel, inițiatorii propunerii legislative nu au solicitat Guvernului fișa financiară prevăzută de dispozițiile art. 138 alin. (5) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 500/2002, document distinct ce nu poate fi asimilat informării solicitate Guvernului de către Camera Deputaților, ca primă Cameră sesizată, și transmise acesteia de Guvern, conform art. 111 alin. (1) din Constituție. Acest aspect determină neconstituționalitatea extrinsecă a Legii pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, motiv pentru care Curtea apreciază că se impune admiterea de către Curtea Constituțională a prezentei obiecții de neconstituționalitate.

36. Față de temeinicia motivelor de neconstituționalitate extrinsecă, reținută prin raportare la dispozițiile art. 138 alin. (5) din Constituție, care afectează Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, Curtea constată că nu mai este cazul să examineze criticile de neconstituționalitate intrinsecă referitoare la încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și (5) și ale art. 131 alin. (1) din Constituție, care implică analiza conținutului normativ al legii.

37. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Guvernul României și constată că Legea pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Mediu, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 septembrie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 725

din 7 octombrie 2020

**asupra obiecției de neconstituționalitate a Legii privind adoptarea
Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor
art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire,
în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv
în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii**

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Marieta Safta	— prim-magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate referitoare la Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii, formulată de Guvernul României.

2. Sesizarea a fost formulată în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, al art. 11 alin. (1) lit. A.a) și al art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.677 din 2 iulie 2020 și constituie obiectul Dosarului nr. 872A/2020.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate au fost formulate, în esență, următoarele critici:

Susținerile privind încălcarea art. 16 din Constituție — Egalitatea în drepturi

4. Se arată că actul normativ criticat instituie două proceduri de despăgubire pentru fiecare categorie de beneficiari, respectiv pentru cumpărătorii de drepturi litigioase, precum și pentru foștii proprietari, aspecte care au caracter de discriminare între cele două categorii de persoane. Se invocă în acest sens jurisprudența a Curții Constituționale în materie.

Susținerile privind încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, cu referire la principiul securității raporturilor juridice

5. Se arată că legea criticată creează dificultăți de interpretare, cu consecința încetării sau chiar a blocării procesului de restituire. Astfel, cu privire la noua modalitate de evaluare a proprietăților care formează obiectul cererilor de restituire, se arată că, fiind în continuă fluctuație, „grilele notariale” nu oferă elementul de previzibilitate necesar unei evaluări echitabile, iar beneficiarii legilor de retrocedare nu vor ști ce conduită să adopte în raport cu scopul lor direct (să solicite soluționarea dosarului la momentul actual sau să aștepte un moment viitor în speranța obținerii unor despăgubiri mai mari).

6. Se mai arată că art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72/2020, astfel cum a fost modificat, nu este suficient de clar în privința modalității de evaluare a imobilelor. În timp ce la art. 2 alin. (1) lit. a) legiuitorul a prevăzut în mod

expres că evaluarea imobilelor pentru care se acordă despăgubiri urmează să se realizeze „în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia”, la lit. b) a aceluiași articol, această sintagmă nu a mai fost preluată, fapt ce poate conduce la interpretări diferite în procesul de soluționare a dosarelor de despăgubire, atât în procedura administrativă, cât și în procedura judecătorească.

7. La elaborarea unui act normativ, legiuitorul trebuie să se asigure că textul de lege este formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce, fără să lase loc de incertitudine. Or, în forma modificată prin legea de aprobare, lăsând o marjă largă de interpretare și aplicare pentru autoritățile care urmează să dispună acordarea de despăgubiri, textul nu este previzibil. În condițiile în care soluțiile adoptate pot atrage răspunderea sub diferite forme (administrativă, civilă, penală), pentru procesul de despăgubire, o astfel de neclaritate în textul de lege afectează principiul securității juridice în componenta sa privind calitatea actului normativ, cu consecința încălcării art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

Susținerile privind încălcarea art. 61 alin. (2) și a art. 75 alin. (1) din Constituție, cu referire la principiul bicameralismului

8. Se arată că Guvernul României a adoptat Ordonanța de urgență nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii, precizând/afirmând în expunerea de motive că actul normativ s-a impus pentru o serie de motive care vizau asigurarea unui sistem de despăgubiri unitar, prevenirea riscului ca modificările succesive ale grilelor să întârzie procesul de soluționare a dosarelor de despăgubiri etc., sens în care s-a propus suspendarea aplicării art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, perioadă în care evaluarea imobilelor urma să se efectueze prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a actului normativ mai sus menționat.

9. În cadrul procesului legislativ de aprobare a ordonanței de urgență, Senatul, în calitate de primă Cameră sesizată, a dispus respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020, iar Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a votat legea de aprobare cu modificări față de forma actului normativ care a emanat de la Guvern. Astfel, direct în etapa decizională a procesului de legiferare, intenția de reglementare a Guvernului și forma adoptată de Senat au fost modificate substanțial în Camera Deputaților, art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72/2020 fiind amendat în sensul că evaluarea imobilelor să se facă diferențiat, în funcție de calitatea persoanei care urmează să primească despăgubiri. Or, prevederea în discuție nu a făcut nici obiectul intenției de reglementare a Guvernului, nici obiectul dezbaterilor în Camera

de reflecție, ci reprezintă o modificare sustrasă circuitului legislativ firesc, fiind expusă pentru prima dată în faza decizională, context în care a fost și adoptată.

10. În continuare, autorul sesizării invocă jurisprudența Curții Constituționale referitoare la principiul bicameralismului, apreciind în raport cu aceasta că în procesul legislativ este esențial pentru Camera decizională să respecte atât intenția, materia și obiectul de reglementare avute în vedere de către inițiator, cât și forma și conținutul soluției legislative adoptate de către prima Cameră sesizată. În caz contrar, în măsura în care Camera decizională nu ar fi ținută de aceste principii constituționale, s-ar crea contextul în care aceasta ar putea legifera în mod singular, anihilând voința primei Camere sesizate și, în consecință, și-ar aroga în integralitate rolul de unică autoritate legiuitoare, care aparține, conform Constituției, celor două structuri ale Parlamentului.

11. Prin urmare, se apreciază că, în cadrul Camerei decizionale, proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 a fost modificat în mod substanțial, cantitativ, atât în raport cu forma inițiatorului, cât și cu cea adoptată de către prima Camera sesizată, respectiv Senatul. Or, având în vedere că în Camera de reflecție ordonanța de urgență a fost respinsă, amendamentele promovate de către Camera Deputaților au condus la modificarea substanțială a configurației actului normativ, acestea vizând cadrul general din domeniul restituirii proprietății, prin care a fost stabilită o unică modalitate de evaluare a bunurilor imobile care nu mai pot fi restituite în natură, dar creează, în mod evident, un tratament diferențiat, discriminatoriu, între beneficiarii legilor reparatorii. Astfel, având în vedere că soluțiile legislative adoptate de către Camera decizională nu au izvor nici în voința inițiatorului și nici în forma adoptată de prima Cameră sesizată, procesul legislativ din Camera Deputaților s-a concretizat prin încorporarea unor amendamente străine de intenția de reglementare și de obiectul concret al actului normativ inițiat de către Guvernul României.

12. În opinia autorului sesizării, totalitatea amendamentelor excedează fondului procesului legislativ derulat atât de către Guvern, în calitate de legiuitor delegat, cât și de către Senat, care au avut în vedere strict adoptarea unui act normativ menit să coreleze o serie de prevederi pentru buna funcționare a procesului de acordare a despăgubirilor. În concluzie, prin amendamentele adoptate, Camera decizională a modificat arhitectura actului normativ, ceea ce, conform prevederilor Legii fundamentale și jurisprudenței Curții Constituționale, reprezintă o încălcare a principiului bicameralismului.

Susținerile privind încălcarea art. 111 alin. (1) și a art. 138 alin. (5) din Constituție, respectiv a obligației de a indica sursa de finanțare pentru aprobarea cheltuielilor bugetare

13. Se arată că, din analiza parcursului procesului legislativ, reiese că Parlamentul nu și-a îndeplinit obligația constituțională de a solicita Guvernului o informare cu privire la dinamica prevederilor bugetului de stat în contextul soluțiilor legislative propuse, obligație care reiese și din dispozițiile constituționale ale art. 138 alin. (2), care prevăd că Guvernul are competența exclusivă de a elabora proiectul bugetului de stat și de a-l supune spre aprobare Parlamentului.

14. Art. 138 din Constituție, la alin. (5), prevede că nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare, obligativitate care la nivel infraconstituțional a fost transpusă prin prevederile art. 15 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice și în art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, care stabilesc obligația de întocmire a fișei financiare, care trebuie să cuprindă schimbările anticipate în veniturile și cheltuielile bugetare pentru anul curent și următorii 4 ani; estimări privind eşalonarea creditelor bugetare și a creditelor de angajament, în cazul acțiunilor anuale și multianuale care conduc la majorarea

cheltuielilor; măsurile avute în vedere pentru acoperirea majorării cheltuielilor sau a minusului de venituri pentru a nu influența deficitul bugetar.

15. Or, deși ordonanța de urgență în cauză a fost aprobată în scopul expres de a preîntâmpina impactul financiar negativ asupra bugetului de stat, după cum reiese din expunerea de motive, adoptarea acesteia cu modificări deturbează viziunea financiară a Guvernului, la acest moment, în lipsa fișei financiare și a informărilor în acest sens din partea Guvernului, fiind dificil de indicat dacă intenția Executivului a fost respectată de către Camera Deputaților. Mai mult, critica de neconstituționalitate este întărită de faptul că aceste cheltuieli nu au fost analizate și cuprinse în legea bugetului de stat pe anul 2020 la momentul adoptării, întrucât impactul bugetar determinat de aprobarea cu modificări a ordonanței de urgență nu a fost inclus în Legea nr. 5/2020 privind bugetul de stat pe anul 2020.

16. Așadar, raportat la aspectele prezentate, procesul legislativ de aprobare sau de respingere a ordonanței de urgență trebuia să conțină în mod obligatoriu fișa financiară care emană de la Guvern, ca urmare a analizei soluției legislative în contextul dispozițiilor legii bugetului de stat. În schimb, legiuitorul primar a procedat la supunerea la vot și adoptarea legii de aprobare în lipsa elementelor obligatorii prevăzute de art. 138 din Constituție. Or, în interpretarea art. 138 alin. (5) din Constituție, Curtea Constituțională a arătat că cerința prevăzută la articolul de lege impune stabilirea concomitentă a unei cheltuieli cu sursa de finanțare, adică a venitului necesar pentru suportarea ei, spre a se evita consecințele economice și sociale profund negative ale stabilirii unei cheltuieli bugetare fără acoperire (Decizia nr. 1.657 din 28 decembrie 2010). Prin urmare, în consonanță cu jurisprudența Curții Constituționale, pentru neîndeplinirea de către Parlament a obligației de a solicita o informare din partea Guvernului cu privire la cheltuielile bugetare angajate prin soluția legislativă propusă, se impune a se constata încălcarea art. 111 alin. (1) și a art. 138 alin. (5) din Constituție.

Susținerile privind încălcarea art. 148 alin. (2) și alin. (4) din Constituție referitoare la prioritatea reglementărilor cu caracter obligatoriu ale Uniunii Europene față de dispozițiile contrare din legile interne

17. Se arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern prin Legea nr. 154/2005), precum și art. 126 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin Protocol (anexă la Tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2020 nr. 5/2020 deficitul bugetar s-a stabilit la 74.300,5 milioane lei [art. 2 alin. (2) din actul normativ anterior menționat], iar efortul bugetar generat de această cheltuială ar avea un impact ridicat prin raportare la numărul beneficiarilor, o atare măsură încalcă dispozițiile art. 148 din Constituție pentru că afectează capacitatea statului de a atinge ținta de deficit și, în consecință, respectarea angajamentelor asumate la nivelul Uniunii Europene.

18. Astfel, se apreciază că legea de aprobare trebuia analizată în mod integrat, în contextul Legii bugetului de stat nr. 5/2020, fiind necesare o regândire și o modificare corespunzătoare a acesteia din urmă atât pe latura de venituri, cât și pe cea de cheltuieli. Prin urmare, față de cele arătate, având în vedere că modalitatea de legiferare aduce atingere obligațiilor statului român prevăzute în actul de aderare, se impune a se constata încălcarea art. 148 alin. (2) și alin. (4) din Constituție.

Susținerile privind art. 1 alin. (3) și alin. (5), coroborat cu art. 115 alin. (5) și alin. (7) din Constituție, cu referire la principiul cooperării și colaborării loiale între autorități

19. Se arată că, în concordanță cu considerentele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 611 din 3 octombrie 2017, acest motiv de neconstituționalitate extrinsecă este întemeiat prin raportare la consecințele comportamentului Parlamentului, concretizat prin eludarea dreptului pozitiv reprezentat de dispozițiile art. 111 din Constituție, care stabilesc obligativitatea consultării Guvernului în materia inițiativelor legislative având ca obiect aspecte cu impact asupra bugetului de stat. Este necesar să se constate că prin maniera în care Camera decizională a înțeles să legifereze nu s-a produs numai o încălcare a obligațiilor de a solicita informații Guvernului și de a nu interveni asupra cheltuielilor bugetare prestabilite, aspecte care atrag încălcarea art. 111 și a art. 138 din Constituție, dar și că, prin această conduită, Parlamentul a nesocotit, în cele din urmă, principiul constituțional al cooperării și colaborării loiale, prin aceea că a eludat competența Guvernului în procesul de legiferare a aspectelor care generează impact financiar asupra bugetului de stat.

20. Având în vedere considerentele mai sus enunțate, se apreciază că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și alin. (5), ale art. 16, ale art. 61 alin. (2) și ale art. 75 alin. (1), ale art. 111 alin. (1) și ale art. 138 alin. (5), ale art. 148 alin. (2) și alin. (4), ale art. 1 alin. (3) și alin. (5), coroborat cu art. 115 alin. (5) și alin. (7) din Constituție.

21. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) și ale art. 17 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Avocatului Poporului pentru a comunica punctele lor de vedere.

22. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere prin care apreciază că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată.

23. Astfel, în ceea ce privește pretinsa încălcare a art. 16 din Constituția României, precum și a securității raporturilor juridice, se arată că obiectul legii supuse controlului de constituționalitate este aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 prin care se suspendă aplicarea prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, cu referire la modalitatea legală prin care se face evaluarea imobilelor în vederea acordării despăgubirilor. Mai mult decât atât, prin art. 2 al Ordonanței de urgență în cauză, Guvernul stabilește că pe perioada suspendării calculul se face pe o grilă notarială valabilă în trecut, respectiv cea din anul 2013, afectând astfel, pe lângă principiul neretroactivității, și principiul nediscriminării între persoanele care au primit despăgubiri deja în baza articolului de lege suspendat și persoanele care în prezent primesc despăgubiri potrivit normei „tranzitorii” a Guvernului, calculul făcându-se pe grila notarială din anul 2013. Se apreciază că dispoziția Guvernului creează o discriminare între persoanele care au primit despăgubiri deja în baza articolului de lege suspendat și persoanele care în prezent primesc despăgubiri potrivit normei „tranzitorii” fără a avea criterii sau practici justificate obiectiv de un scop legitim. Potrivit punctului de vedere astfel exprimat, prin legea adoptată se repară caracterul discriminatoriu instituit de Guvern, prin faptul că modalitatea de redactare aprobată de Parlament instituie acele criterii justificate obiectiv de un scop legitim, ceea ce lipsea în forma redată de Guvern, și anume: grila notarială din anul 2013 se aplică pentru calculul despăgubirilor doar în cazul în care persoana care primește despăgubirile nu este fostul

proprietar ori moștenitor al acestuia. Concluzionând, în situația în care proprietarul ori moștenitorii acestuia au înstrăinat „drepturile litigioase” și, în consecință, despăgubirile le primește o altă persoană decât cea nedreptățită de fostul regim, atunci această situație constituie un criteriu justificat obiectiv pentru instituirea unui alt calcul, pentru că esența Legii nr. 165/2013 o reprezintă tocmai repararea unei nedreptăți suferite de proprietarii cărora li s-au naționalizat proprietățile abuziv, nicidecum acordarea unor despăgubiri altor persoane decât proprietarii afectați ori moștenitorii acestora. Însă persoanele care au cumpărat aceste „drepturi litigioase”, beneficiind de contextul social, rezultând o disproporție vădită între prețul cu care au cumpărat drepturile litigioase și despăgubirile primite ulterior, primesc despăgubirile făcându-se calculul pe grila notarială din anul 2013, însă proprietarii afectați ori moștenitorii primesc despăgubirile potrivit grilei notariale aflate în vigoare la data acordării despăgubirii.

24. De asemenea, prin instituirea acestei norme de către Parlament, prin care se repară caracterul discriminatoriu, s-au securizat și raporturile juridice primare, în sensul că legea astfel adoptată de Parlament consfințește și apără chintesența Legii de bază nr. 165/2013: reparația justă acordată direct persoanelor care au fost ele însele victime ale fostului regim ori moștenitorii acestora. În schimb, persoanelor care primesc despăgubiri în baza unui contract de cumpărare a drepturilor litigioase li se aplică același principiu, în speță acordarea despăgubirilor, însă într-un raport de justă proporționalitate, pe baza grilei notariale din anul 2013, acestea nefiind persoanele afectate direct de către fostul regim, iar diferența dintre prețul cumpărării drepturilor litigioase și despăgubirile primite trebuie să aibă un caracter reparatoriu, și nu un caracter de profit.

25. În ceea ce privește afirmația autorului sesizării cu privire la pretinsa încălcare a prevederilor art. 1 alin. (3) și (5), coroborate cu cele ale art. 115 alin. (5) și (7) din Constituția României, republicată, se apreciază că este nefondată. Se arată că forma art. 2 adoptată de Parlament clarifică și repară ceea ce Guvernul, în calitate de autor atât al ordonanței de urgență aprobate prin legea supusă controlului de constituționalitate, cât și al sesizării de neconstituționalitate, a impus în mod discriminatoriu, afectând însuși scopul Legii de bază nr. 165/2013, acela de justă reparare acordată victimelor fostului regim din perspectiva dreptului de proprietate. În consecință, articolul clarifică două tipuri de beneficiari: beneficiarii-victime directe ale regimului (aflați în logica juridică a actului normativ) și beneficiarii care nu au fost direct afectați de fostul regim, ci au cumpărat niște drepturi litigioase.

26. În ceea ce privește reclamata afectare a principiului colaborării loiale, se afirmă că „Guvernul are o conduită juridică uzurpatoare atât nefirească, cât și neconstituțională, de legiuitor ordinar”; „Guvernul are o atitudine absolut neloială și neconstituțională nerespectând legile Parlamentului, atât cele de respingere sau adoptare a ordonanțelor sale, cât și Legile adoptate în celelalte cazuri”, sens în care se fac o serie de considerații referitoare la exemple de „nesupunere în fața Legii și de încălcare a acesteia de către Guvern”.

27. Se apreciază că fiind nefondată și critica privitoare la pretinsa încălcare a art. 61 și a art. 75 alin. (1) din Constituție, care consacră principiul bicameralismului. Se arată că din fișa legii supuse controlului de constituționalitate se constată că aceasta a parcurs în mod corect, complet, regulamentar și constituțional întreaga procedură impusă de parcursul procesului legislativ. Totodată, pornind de la principiul derivat din prevederile art. 61 alin. (2) și ale art. 75 alin. (3) din Constituția României, republicată, potrivit căruia legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, se apreciază că modificările aduse la Camera Deputaților nu se circumscriu criteriilor esențiale stabilite de Curtea

Constituțională pentru determinarea cazurilor în care, prin procedura legislativă derulată, se încalcă principiul bicameralismului. Se consideră că autorul sesizării este în eroare atunci când afirmă că „intenția de legiferare a Guvernului și forma adoptată de Senat au fost modificate substanțial în Camera Deputaților”. În primul rând, în speța dedusă judecătii instanței de contencios constituțional nu ne aflăm în prezența unei „forme adoptate de Senat”, ci ordonanța de urgență a Guvernului ce face obiectul legii supuse controlului constituțional a fost respinsă de Senat. În al doilea rând, nu ne aflăm nici în prezența unei „intenții de legiferare a Guvernului”, această sintagmă traducându-se în termeni de specialitate în proiect de lege inițiat de Guvern. Obiectul legii privește o ordonanță de urgență adoptată de Guvern care nu mai constituie o „intenție de legiferare”, ci este lege *sui-generis* și produce efecte juridice. Ca orice ordonanță de urgență, și aceasta se supune spre dezbateră și aprobare/respingere Parlamentului, potrivit art. 115 din Constituția României, republicată. Parlamentul, unica autoritate legiuitoare a țării — în calitatea sa constituțională de legiutor originar — a aprobat Ordonanța de urgență nr. 72/2020 emisă de legiutorul delegat, Guvernul, cu o modificare. Această modificare, numită de autorul sesizării în termeni politici și nu juridici „sustrasă circuitului legislativ firesc”, a fost adoptată de Camera Deputaților în calitate de Cameră decizională. Această modificare nu avea cum să facă obiect al dezbaterii în prima Cameră sesizată, respectiv Senatul, pentru că acesta a respins ordonanța de urgență a Guvernului în cauză. Însuși autorul sesizării admite că Parlamentul, în cadrul procesului de legiferare, reprezintă o entitate indivizibilă, invocând deciziile ale Curții Constituționale (deciziile nr. 710 din 6 mai 2009, nr. 358 din 17 martie 2009, nr. 89 din 28 februarie 2017, nr. 260 din 27 aprilie 2017). Așadar, susținerea autorului sesizării conform căreia norma juridică reclamată ar fi neconstituțională, fiind adoptată de Camera decizională, nu poate fi reținută, Parlamentul, în deciziile sale de legiferare în cadrul celor două Camere, fiind indivizibil.

28. Se mai arată că, deși se invocă deciziile Curții Constituționale nr. 472 din 22 aprilie 2008, nr. 624 din 26 octombrie 2016, nr. 89 din 28 februarie 2017, în susținerea afirmațiilor proprii, autorul sesizării nu aprofundează temeinic aceste decizii, întrucât în speță nu putem vorbi nici despre o formă adoptată de Camera Deputaților diferită de forma adoptată de Senat, pentru că Senatul nu a adoptat, ci a respins ordonanța de urgență. De asemenea, nu se poate lua în considerare nici argumentația „deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator”, întrucât, în această speță, obiectul este o ordonanță de urgență, și nu o inițiativă legislativă. În această logică juridică ar însemna că Parlamentul nu ar putea modifica nicio ordonanță de urgență a Guvernului, pentru a nu „deturna finalitatea urmărită de inițiator”.

29. Cu privire la afirmația autorului sesizării privind pretinsa încălcare a art. 111 alin. (1) și a art. 138 alin. (5) din Constituția României, potrivit căreia nu s-a indicat sursa de finanțare pentru aprobarea cheltuielilor bugetare, se arată că este nefondată, întrucât modificarea adoptată de către Parlament nu reprezintă o cheltuielă nouă. Art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, suspendat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72/2020, prevedea acordarea despăgubirilor prin calcul efectuat conform grilei notariale aflate în vigoare. Prin legea de aprobare a acestei ordonanțe de urgență nu s-a modificat norma juridică de suspendare prevăzută la art. 1 din același act normativ. Ceea ce a modificat Parlamentul este o normă tranzitorie prevăzută în această ordonanță de urgență, în speță art. 2. Astfel, prin modificarea adoptată de Parlament, acordarea despăgubirilor se face prin aplicarea grilei notariale valabile în anul 2013 pentru alte persoane decât fostul proprietar sau moștenitorii acestuia sau prin aplicarea grilei notariale valabile la data emiterii deciziei

de despăgubire pentru fostul proprietar sau moștenitorii acestuia, prevădute aflate în vigoare în Legea nr. 165/2013 la art. 21 alin. (6). Așadar, în speța dedusă judecătii nu putem vorbi/nu se poate vorbi despre o nouă prevedere cu un impact bugetar, fiind vorba despre aceeași normă aflată în vigoare.

30. Mai mult decât atât, potrivit art. 15 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, „În cazul propunerilor legislative, Guvernul va transmite Camerei Deputaților sau Senatului, după caz, fișa financiară prevăzută la alin. (1), în termen de 45 de zile de la data primirii solicitării”. Așadar, Guvernul are obligația legală de a transmite fișa impactului bugetar. În cazul dedus judecătii, calificarea actului este de proiect de lege pentru aprobarea unei ordonanțe de urgență adoptate de Guvern, și nu de propunere legislativă (inițiată de deputați, senatori sau cetățeni), drept care nu era necesar să se solicite formal transmiterea impactului bugetar. Potrivit principiului colaborării loiale între instituții, precum și principiului de drept al diligenței, Guvernul trebuia să transmită *ex officio* impactul bugetar, fiind în discuție o ordonanță de urgență. Amendamentul aprobat în Comisia juridică, de disciplină și imunități, devenit după aprobarea Plenului Camerei Deputaților singura modificare adoptată de Parlament, a apărut în cursul analizei în cadrul procedurii desfășurate de organul de lucru al Parlamentului. Raportul suplimentar astfel rezultat a fost adoptat de către Comisia juridică de disciplină și imunități în ședința din data de 15 iunie 2020. Ordinea de zi pentru această ședință a comisiei sesizate în fond a fost publicată pe site-ul Camerei Deputaților și Guvernul putea solicita participarea la această ședință. Guvernul nu a depus în prezentul dosar dovada unei astfel de solicitări, iar neefectuarea diligențelor necesare nu poate servi ca argument unui reclamant care, potrivit principiului *Actum probandi incumbit actore*, are sarcina depunerii probei.

31. De asemenea, analizând expunerea de motive care însoțește Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72/2020, obiect al legii supuse controlului instanței constituționale, se constată că acest document nu cuprinde impactul bugetar. Considerând logica juridică a Guvernului, de altfel neadecvată, prin faptul că art. 2 din ordonanța de urgență în cauză prevede același lucru pe care îl prevede și legea contestată, și anume calculul despăgubirilor, atunci ar fi trebuit ca în expunerea de motive să se precizeze și impactul bugetar.

32. Cu privire la afirmația autorilor sesizării privind pretinsa încălcare a art. 148 alin. (2) și (4) din Constituția României, potrivit căreia s-ar fi încălcat tratatele UE prin faptul că se depășește deficitul bugetar, se arată că este nefondată. Astfel, documentul care impune statelor membre limita deficitului bugetar, anume Pactul de stabilitate și de creștere, a fost suspendat la 23 aprilie 2020, activându-se clauza derogatorie: „articolul 5 alineatul (1) și articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1.466/97 prevăd că «în perioade de recesiune economică gravă în zona euro sau în Uniune în ansamblu, statele membre pot fi autorizate să devieze temporar de la traiectoria de ajustare în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu, cu condiția ca acest lucru să nu pună în pericol sustenabilitatea bugetară pe termen mediu»”.

33. Pe fond, pretinsele încălcări sunt nefondate pentru că legea supusă controlului de constituționalitate nu aduce o cheltuielă bugetară nouă. Aceasta este în vigoare și suspendată în anul 2020 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72/2020 și calculată altfel ca măsură tranzitorie. Din analiza sesizării se constată că, în realitate, autorul acesteia reclamă faptul că actualul art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 încalcă prevederile Uniunii Europene cu privire la limita deficitului bugetar, or, Legea nr. 165/2013 nu constituie obiect al prezentului control constituțional. Nu se achiesează la procedura suspendării unei legi doar pentru că ar depăși bugetul, pentru că atunci s-ar admite suspendarea tuturor legilor

aflate în vigoare pentru că produc cheltuieli și, implicit, deficit bugetar. O asemenea logică juridică este inacceptabilă. Mai mult decât atât, tratatele invocate de autorul sesizării recomandă o disciplină bugetară, nu impun niciun procent maxim de deficit. Este o recomandare care se analizează în raport cu situația la nivel național. Astfel, prin esența ei, o recomandare nu poate fi încălcată. Având în vedere considerentele expuse, se apreciază că sesizarea de neconstituționalitate formulată este neîntemeiată.

34. **Președintele Senatului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere.

35. La termenul de judecată din data de 23 septembrie 2020, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 7 octombrie 2020, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

36. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate.

37. Astfel, sesizarea a fost formulată de Guvern, autoritate aflată între titularii dreptului de sesizare a Curții Constituționale cu obiecții de neconstituționalitate, în conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție. Obiectul sesizării se încadrează în competența Curții, stabilită de textele mai sus menționate, acesta vizând Legea privind adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii, lege adoptată de Parlament, dar nepromulgată. În ceea ce privește termenul de sesizare, se constată că, potrivit fișei legislative, legea criticată a fost adoptată în data de 17 iunie 2020 de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională. La aceeași dată a fost depusă la secretarul general al Camerei Deputaților, pentru exercitarea dreptului de sesizare a Curții Constituționale, iar la data de 19 iunie 2020 a fost trimisă la promulgare. Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 2 iulie 2020, așadar în cadrul termenului stabilit de art. 77 alin. (1) din Constituție. Rezultă, așadar, că sesizarea este admisibilă sub toate cele trei aspecte menționate, ce privesc legalitatea sesizării.

38. Prevederile constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cuprinse în art. 1 alin. (3) și (5) cu referire la principiul securității juridice, art. 1 alin. (3) și (5) coroborat cu art. 115 alin. (5) și (7) cu referire la principiul cooperării loiale între autorități, art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 61 alin. (2) și art. 75 alin. (1) cu referire la principiul bicameralismului, art. 111 alin. (1) și art. 138 alin. (5) cu referire la obligația indicării sursei de finanțare pentru aprobarea cheltuielilor bugetare și art. 148 alin. (2) cu referire la prioritatea prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și a celorlalte reglementări europene cu caracter obligatoriu față de dispozițiile contrare din legile interne.

39. Examinând pe fond obiecția de neconstituționalitate formulată de Guvernul României, Curtea reține următoarele:

40. În ceea ce **privește parcursul legislativ al actului normativ criticat și soluția legislativă pe care o consacră**, se observă, mai întâi, că prin art. I pct. 2 din Legea nr. 22/2020 pentru modificarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent,

a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și pentru completarea articolului 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 221 din 18 martie 2020, a fost modificat art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 după cum urmează: *„(6) Evaluarea imobilului care face obiectul deciziei se face prin utilizarea grilei notariale valabile la data emiterii deciziei de către Comisia Națională și se exprimă în puncte. Un punct are valoarea de un leu.”*

41. Anterior modificării, art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 avea următorul cuprins, stabilit prin Legea nr. 111/2017 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 98/2016 pentru prorogarea unor termene, instituirea unor noi termene, privind unele măsuri pentru finalizarea activităților cuprinse în contractele încheiate în cadrul Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea Proiectului privind reforma sistemului judiciar, semnat la București la 27 ianuarie 2006, ratificat prin Legea nr. 205/2006, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 399 din data de 26 mai 2017: *„Evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia, și se exprimă în puncte. Un punct are valoarea de un leu.”*

42. Aplicarea prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, în redactarea dată prin Legea nr. 22/2020, a fost suspendată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72/2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 412 din 19 mai 2020, având următorul cuprins:

„Art. 1. — Aplicarea prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, cu modificările și completările ulterioare, se suspendă de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență până la data de 1 martie 2021.

Art. 2. — Pe perioada suspendării prevăzute la art. 1, evaluarea imobilelor pentru care se acordă despăgubiri se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia, și se exprimă în puncte. Un punct are valoarea de un leu.

Art. 3. — În situația în care grila notarială prevede valori doar pentru terenurile din categoria «curți-construcții», iar terenul preluat în mod abuziv de stat avea o altă categorie de folosință, valoarea despăgubirilor se stabilește prin aplicarea unei reduceri de 50% din valoarea pentru terenurile «curți-construcții».

Art. 4. — În situația în care grilele notariale sunt elaborate în moneda națională a României, leu, valoarea imobilelor pentru care se acordă despăgubiri se actualizează cu indicele de creștere a prețurilor de consum pentru perioada mai 2013 — data aprobării emiterii deciziei de către Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor.”

43. Potrivit preambulului Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020, aceste măsuri sunt motivate după cum urmează: *„necesitatea asigurării unui sistem de despăgubiri unitar și echitabil pentru toți foștii proprietari ale căror imobile nu pot fi*

restituite în natură și pentru care se acordă măsuri compensatorii prin Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, respectiv prin Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor și prin Ministerul Finanțelor Publice, dat fiind faptul că prin criteriile diferite avute în vedere la elaborarea grilelor notariale din anul 2020 s-a creat premisa unor inechități la stabilirea despăgubirilor pentru foștii proprietari, având în vedere că unele grile notariale elaborate pentru anul 2020 au suferit modificări și după data de 21 martie 2020, dată la care a fost stabilită o nouă procedură de evaluare, pentru a preveni riscul ca modificările succesive ale grilelor notariale să întârzie procesul de soluționare a dosarelor de despăgubire, cu consecința afectării drepturilor foștilor proprietari, în condițiile în care statul este obligat să respecte hotărârea-pilot «Maria Athanasiu și alții împotriva României» pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 12 octombrie 2010, în sensul instituirii unor mecanisme unitare de stabilire a despăgubirilor, care să asigure un just echilibru între interesele foștilor proprietari și interesul general al colectivității, dat fiind faptul că o încetinire a ritmului de soluționare a dosarelor de despăgubire creează premisele sancționării statului român de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru nerespectarea obligațiilor asumate în domeniul restituirii imobilelor preluate abuziv în perioada regimului comunist, dat fiind faptul că procesul de restituire a fostelor proprietari nu poate fi oprit sau întârziat și nici nu poate conduce la emiterea unor decizii de despăgubire disproportionante, deși vizează aceleași tipuri de imobile, cu scopul de a preveni apariția de noi litigii cu privire la valoarea despăgubirilor, cauzate de data soluționării dosarelor și de variațiile grilelor notariale, pentru a preîntâmpina impactul financiar negativ asupra bugetului de stat prin aplicarea de sancțiuni de către instanțele de judecată naționale și internaționale, pentru a permite statului român să își poată distribui într-un mod previzibil resursele financiare pe fondul situației determinate de răspândirea coronavirusului Sars-Cov-2.»

44. Proiectul legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 a fost înregistrat la Senat pentru dezbateră cu nr. b266 (adresa nr. E97/18/05/2020). În data de 3 iunie 2020, Senatul a adoptat Legea privind respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii, cuprinzând un articol unic, cu următorul conținut: „Se respinge Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72 din 14 mai 2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 412 din 19 mai 2020.”

45. Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a adoptat Legea privind adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii, care conține, de asemenea un articol unic, cu următorul cuprins:

„Articol unic. — Se adoptă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72 din 14 mai 2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada

regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 412 din 19 mai 2020, cu următoarea modificare:

«Art. 2. — (1) Pe perioada suspendării prevăzute la art. 1, evaluarea imobilelor pentru care se acordă despăgubiri se face astfel:

a) prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia, în dosarele în care se acordă măsuri compensatorii altor persoane decât titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia;

b) prin utilizarea grilei notariale valabile la data emiterii deciziei de către Comisia Națională, în dosarele în care se acordă măsuri compensatorii titularului dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorilor legali ori testamentari ai acestuia, iar dreptul de proprietate nu a fost tranzacționat după preluarea abuzivă de stat a imobilului.

(2) Evaluarea imobilelor pentru care se acordă despăgubiri se exprimă în puncte. Un punct are valoarea de un leu.»

46. Acesta este conținutul normativ al legii criticate în prezenta cauză în raport cu o serie de prevederi constituționale. Procedând la examinarea acestor critici în ordinea stabilită de autorul sesizării, **Curtea se va pronunța asupra susținerilor referitoare la încălcarea art. 16 din Constituție — Egalitatea în drepturi.**

47. Analizând Legea privind adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii cu raportare la normele constituționale invocate, Curtea constată că, într-adevăr, aceasta instituie modalități diferite de evaluare a imobilelor pentru care se acordă despăgubiri, în funcție de beneficiarul despăgubirii. Astfel, în ceea ce privește titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia, în situația în care dreptul de proprietate nu a fost tranzacționat după preluarea abuzivă de stat a imobilului, evaluarea se face „prin utilizarea grilei notariale valabile la data emiterii deciziei de către Comisia Națională”, în timp ce pentru alte persoane decât titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia, evaluarea se face „prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia”.

48. Curtea constată, totodată, că soluția legislativă prevăzută de legea criticată este diferită atât de cea consacrată de art. 21 alin. (6) anterior modificării prin Legea nr. 22/2020 (când evaluarea imobilului ce constituie obiectul deciziei se făcea — indiferent de beneficiar — prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013), cât și de cea consacrată de Legea nr. 22/2020 (potrivit căreia evaluarea imobilului care constituie obiectul deciziei — indiferent de beneficiar — se făcea prin utilizarea grilei notariale valabile la data emiterii deciziei de către Comisia Națională). Practic, legea criticată consacră o soluție legislativă hibridă, rezultată din combinarea celor două soluții legislative menționate, introdusă prin amendamentele propuse și aprobate în Camera decizională, și fără a se reține vreo motivare a acestei soluții.

49. Potrivit punctului de vedere al președintelui Camerei Deputaților, transmis Curții Constituționale și atașat la dosarul cauzei, soluția legislativă este menită să repare „caracterul discriminatoriu instituit de Guvern”, prin faptul că în situația în care proprietarul ori moștenitorii acestuia au înstrăinat „drepturile litigioase” și, în consecință, despăgubirile le primește o altă

persoană decât cea nedreptățită de fostul regim, atunci această situație constituie un criteriu justificat obiectiv pentru instituirea unui alt calcul pentru că esența Legii nr. 165/2013 o reprezintă tocmai repararea unei nedreptăți suferite de proprietarii cărora li s-au naționalizat proprietățile abuziv, nicidecum acordarea unor despăgubiri altor persoane decât proprietarii afectați ori moștenitorii acestora. Ca urmare, persoanele care au cumpărat aceste „drepturi litigioase”, rezultând o disproporție vădită între prețul cu care au cumpărat drepturile litigioase și despăgubirile primite ulterior, primesc despăgubirile făcându-se calculul pe grila notarială din anul 2013, însă proprietarii afectați ori moștenitorii primesc despăgubirile potrivit grilei notariale aflate în vigoare la data acordării despăgubirii.

50. Examinând reglementarea criticată în raport cu criticile privind încălcarea art. 16 din Constituție, formulate de autorul sesizării, ținând seama și de *ratio legis*, așa cum rezultă din punctul de vedere formulat de președintele Camerei Deputaților, Curtea observă că, într-o jurisprudență constantă, a statuat că „principiul egalității în drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite” (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Egalitatea implică și un drept la diferență, sens în care Curtea a reținut, de asemenea într-o jurisprudență constantă, că „principiul egalității nu interzice reguli specifice, în cazul unei diferențe de situații. Egalitatea formală ar conduce la aceeași regulă, în ciuda diferenței de situații. De aceea, inegalitatea reală, care rezultă din această diferență, poate justifica reguli distincte, în funcție de scopul legii care le conține. Tocmai de aceea, principiul egalității conduce la sublinierea unui drept fundamental, dreptul la diferență, iar în măsura în care egalitatea nu este naturală, faptul de a o impune ar însemna instituirea unei discriminări” (Decizia nr. 107 din 1 noiembrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 26 aprilie 1996). Curtea a subliniat însă că „situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional” (Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003; Decizia nr. 476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 11 iulie 2006; Decizia nr. 573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 363 din 25 mai 2011, Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014).

51. Cu referire la situația juridică a categoriilor de persoane vizate de norma criticată în prezenta cauză, în contextul analizării modalității diferite de acordare a despăgubirilor, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat atunci când a analizat constituționalitatea art. 24 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, având următorul cuprins: „În dosarele în care se acordă măsuri compensatorii altor persoane decât titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia, se acordă un număr de puncte egal cu suma dintre prețul plătit fostului proprietar sau moștenitorilor legali ori testamentari ai acestuia pentru tranzacționarea dreptului de proprietate și un procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului stabilită conform art. 21 alin. (6).”

52. Curtea a reținut cu acele prilejuri că „legiuitorul a reglementat în mod diferit modalitatea de despăgubire, în raport cu persoana beneficiarilor măsurilor reparatorii conferite de Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, și anume persoanele îndreptățite la măsuri reparatorii, în temeiul legislației reparatorii anterioare, pe de o parte, și persoanele către care au fost înstrăinate drepturile cuvenite potrivit legilor de

restituire a proprietății, pe de altă parte.” În ceea ce privește pretinsa discriminare instituită prin art. 1 alin. (3) și art. 24 alin. (2)—(4) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, Curtea a reținut că „persoanele îndreptățite la măsuri reparatorii, în temeiul legislației reparatorii anterioare, pe de o parte, și persoanele care au dobândit, în temeiul unor contracte cu titlu oneros, drepturile cuvenite potrivit legilor de restituire a proprietății, pe de altă parte, **se află în aceeași situație juridică**, făcând parte din categoria persoanelor îndreptățite la obținerea măsurilor reparatorii prevăzute de acest act normativ, în sensul art. 1 alin. (3) și art. 3 pct. 3 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare. Din acest punct de vedere, acordarea unor măsuri reparatorii diferite, în funcție de beneficiarii acestora, echivalează cu instituirea unui tratament juridic diferit, fără ca aceasta să constituie însă o discriminare, dat fiind faptul că, în sensul jurisprudenței Curții Constituționale, nu orice diferență de tratament semnifică, în mod automat, încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție sau a celor convenționale relative la interzicerea discriminării. În același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia tratamentul diferențiat al persoanelor aflate în situații similare este considerat a fi discriminatoriu dacă nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, dacă nu urmărește un obiectiv legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele întreprinse și obiectivul avut în vedere (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia Curții Constituționale nr. 164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 23 mai 2013, precum și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului din 11 iunie 2002 și 29 aprilie 2008, pronunțate în cauzele *Willis împotriva Regatului Unit*, paragraful 48, și, respectiv, *Burden împotriva Regatului Unit*, paragraful 60).” (Decizia nr. 187 din 3 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 448 din 19 iunie 2014, paragrafele 51 și 52)

53. În același context, Curtea Constituțională a reținut că „având în vedere obiectul de reglementare al Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, și anume măsuri pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și domeniul special de reglementare, constând în acordarea de măsuri reparatorii, în considerarea abuzurilor săvârșite în perioada comunistă în materia preluărilor de către stat a imobilelor proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice private, opțiunea legiuitorului de a exclude de la măsura reparatorie a restituirii în natură, precum și de la cea a compensării integrale prin puncte persoanele în patrimoniul cărora a fost transmis, prin intermediul unor contracte cu titlu oneros, dreptul de a obține măsurile reparatorii apare ca fiind justificată în mod obiectiv și rezonabil, dat fiind faptul că asupra acestora din urmă nu s-au răsfrânt direct sau indirect măsurile de preluare abuzivă. Cu alte cuvinte, dat fiind caracterul abuziv al preluării bunurilor imobile de către stat, aspect ce s-a răsfrânt asupra anumitor persoane, legislația cu caracter reparator a vizat exclusiv titularii dreptului sau pe moștenitorii acestora. Pe de altă parte, având în vedere că, în ipoteza supusă controlului de constituționalitate, legiuitorul a acordat cesionarilor dreptului la despăgubire un număr de puncte egal cu suma dintre prețul plătit pentru tranzacționarea dreptului de proprietate și un procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului, **Curtea reține că măsura legislativă criticată păstrează un raport rezonabil de proporționalitate între scopul urmărit — despăgubirea integrală doar a titularilor originari ai măsurilor reparatorii sau a moștenitorilor acestora — și mijloacele folosite, cesionarul urmând a obține atât prețul plătit fostului proprietar sau moștenitorilor legali ori testamentari ai acestuia, cât și un**

procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului.” (Decizia nr. 187 din 3 aprilie 2014, precitată, paragrafele 53 și 54)

54. Aceste considerente cuprinse în jurisprudența în materie a Curții Constituționale stabilesc, așadar, că persoanele îndreptățite la măsuri reparatorii, în temeiul legislației reparatorii anterioare, pe de o parte, și persoanele care au dobândit, în temeiul unor contracte cu titlu oneros, drepturile convenite potrivit legilor de restituire a proprietății, pe de altă parte, se află în aceeași situație juridică, făcând parte din categoria persoanelor îndreptățite la obținerea măsurilor reparatorii prevăzute de acest acte normative. În privința despăgubirii lor, legiuitorul a stabilit deja măsuri care păstrează un raport rezonabil de proporționalitate între scopul urmărit — despăgubirea integrală doar a titularilor originari ai măsurilor reparatorii sau a moștenitorilor acestora — și mijloacele folosite, respectiv plafonarea despăgubirilor altor persoane decât titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia. În aceste condiții, **realizarea unei distincții între cele două categorii de beneficiari ai despăgubirilor — aflate în aceeași situație juridică, de această dată cu referire la modalitatea de evaluare a imobilelor, nu își găsește nicio justificare prin prisma interpretării date de Curtea Constituțională principiului egalității și nediscriminării.** În plus, valoarea unui imobil nu poate fi diferită în funcție de destinatarul despăgubirilor ce se acordă în privința acestuia, criteriul utilizat de legiuitor pentru realizarea așa-zisei corectări a discriminării fiind unul pur subiectiv, care nu are nicio legătură cu beneficiarii despăgubirilor, și, prin urmare, contrar prevederilor art. 16 din Constituție.

55. Așa fiind, Curtea reține că sunt întemeiate criticile autorului sesizării în raport cu principiul egalității în drepturi, întrucât Legea privind adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii instituie o diferențiere **pe criterii arbitrare** între persoane aflate în aceeași situație juridică.

56. Având în vedere concluzia mai sus enunțată și faptul că viciul de neconstituționalitate constatat afectează legea în ansamblul său, Curtea, în acord cu jurisprudența sa în materie,

58. Față de considerentele reținute, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea de neconstituționalitate formulată de Guvernul României și constată că Legea privind adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii este neconstituțională în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 7 octombrie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

nu va mai analiza celelalte aspecte de neconstituționalitate invocate (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2017, Decizia nr. 140 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 14 mai 2019, paragraful 84, sau Decizia nr. 58 din 12 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 205 din 13 martie 2020, paragraful 62).

57. În privința efectelor deciziei de admitere a obiecției de neconstituționalitate, Curtea reține distincția realizată în jurisprudența sa în sensul că admiterea unei obiecții de neconstituționalitate cu privire la legea de aprobare a ordonanței de urgență comportă o dublă perspectivă. Prima perspectivă vizează viciul de neconstituționalitate ce privește însăși adoptarea ordonanței de urgență sau conținutul normativ al acesteia, după caz, iar cea de-a doua perspectivă vizează viciul de neconstituționalitate ce privește adoptarea legii de aprobare a ordonanței de urgență sau conținutul normativ propriu al acestei legi, după caz (Decizia nr. 412 din 20 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 570 din 11 iulie 2019). Cu privire la această din urmă perspectivă, care face obiectul cauzei de față, Curtea a reținut că, de principiu, proiectul legii de aprobare a ordonanței de urgență cuprinde un articol unic de aprobare a ordonanței de urgență, însă conținutul propriu al legii poate fi modelat în cadrul procedurii parlamentare de adoptare a acesteia, prin depunerea și aprobarea unor amendamente. Prin urmare, viciul de neconstituționalitate extrinsecă vizează procedura parlamentară de adoptare a legii, în timp ce viciul de neconstituționalitate intrinsecă poate privi textele amendamentelor astfel admise și aprobate, care au devenit parte a corpului legii. Astfel, aceste vicii de neconstituționalitate nu țin nici de adoptarea ordonanței de urgență și nici de conținutul normativ propriu al acesteia, astfel cum a fost adoptat de Guvern. Ca urmare, în sensul acestei jurisprudențe a Curții Constituționale, **constatarea neconstituționalității legii de aprobare a ordonanței de urgență în ansamblul său impune reexaminarea legii, respectiv păstrarea proiectului de lege de aprobare a ordonanței de urgență cu care a fost sesizat Biroul permanent al Camerei competente, eliminarea aportului normativ propriu al celor două Camere din conținutul legii adoptate și reluarea procesului legislativ de la momentul înregistrării proiectului de lege, cu conținutul pe care acesta îl avea la acel moment.**

Prim-magistrat-asistent,
Marieta Safta

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

ORDIN

pentru modificarea unor acte normative din domeniul cinegetic

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 149.151 din 28.07.2020 al Direcției managementul resurselor cinegetice, în conformitate cu Avizul nr. 5/2020 al Consiliului național de vânatoare,

luând în considerare Adresa nr. 14.558 din 12.07.2019 a Ministerului Afacerilor Interne, Adresa nr. 1.802/SA din 25.09.2020 a Inspectoratului General al Poliției Române, precum și Adresa nr. 1.127 din 12.08.2020 a Asociației Județene a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Brăila,

ținând seama de prevederile art. 6 alin. (1) lit. o), s), ș), art. 33 alin. (1) lit. a), art. 39 alin. (1) lit. i), p) și u) și art. 56 din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 57 alin. (1), (4) și (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 43/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor,

ministrul mediului, apelor și pădurilor emite următorul ordin:

Art. I. — Articolul 26 din Regulamentul privind autorizarea, organizarea și practicarea vânătorii, aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 353/2008, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 501 din 3 iulie 2008, cu modificările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 26. — (1) În baza autorizațiilor de vânatoare individuale și a celor colective tip A se poate practica vânatoarea și de la apusul până la răsăritul soarelui prin metodele și la speciile menționate în anexa nr. 4.

(2) În cazul speciilor căprior, cerb comun, cerb lopătar, gâscă de vară, gărlită mare, lișiță, sitar de pădure și al celor de rațe admise la vânatoare, vânatoarea se poate practica și în intervalul cuprins de la o oră înainte de răsăritul soarelui până la o oră după apusul soarelui.

(3) Recuperarea eventualelor exemplare de căprior, cerb comun și cerb lopătar rânite în urma acțiunilor de vânatoare desfășurate în intervalul prevăzut la alin. (2) se poate realiza de către vânător, însoțit întotdeauna de organizatorul acțiunii de vânatoare înscris în autorizația de vânatoare, și în afara intervalului de timp de o oră de la apusul soarelui, cu anunțarea prealabilă prin SMS a conducătorului tehnic al gestionarului fondului cinegetic în cauză.”

Art. II. — Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 1.115/2015 pentru aprobarea Criteriilor de acordare a licenței pentru gestionarii fondurilor cinegetice, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 558 din 27 iulie 2015, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Conducătorul structurilor prevăzute la alin. (1) are obligația de a comunica gestionarului fondului cinegetic notificarea privind neîndeplinirea criteriilor de licențiere, în termen de 15 zile lucrătoare de la data constatării.”

2. În anexa nr. 1 la articolul 3, litera d) va avea următorul cuprins:

„d) dețin arme scurte destinate pazei fondului cinegetic (minimum o armă pentru fiecare persoană cu atribuții de pază) și armament de vânatoare admis pentru desfășurarea activităților de ocrotire și selecție a vânatului (armă/arme cu țevi lise și cu țevi ghintuite), fapt dovedit prin autorizația de deținere armament;”

3. În anexa nr. 1 la articolul 4, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Prin excepție de la prevederile art. 3 lit. e), gestionarii care nu au în gestiune fonduri cinegetice fac dovada angajării persoanei pentru coordonarea și conducerea pe linie tehnică a activității de vânatoare la data încheierii contractului de gestionare a faunei cinegetice, iar cei care au în gestiune cel mult 3 fonduri cinegetice pot avea angajată persoana pentru coordonarea și conducerea pe linie tehnică a activității cu fracție de 4 ore/zi.”

Art. III. — Ordinul ministrului apelor și pădurilor nr. 395/2018 pentru stabilirea caracteristicilor armelor de foc, a calibrelor acestora și a categoriilor de muniție care se pot folosi la vânatoare în România, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 9 mai 2018, se modifică după cum urmează:

1. În anexa nr. 1, numărul curent 1 va avea următorul cuprins:

Nr. crt.	Specia/Speciile de vânat	Categorია de muniție și caracteristicile minime ale acesteia		
		Cartuș cu proiectil unic admis (DA/NU)	Cartuș cu alicie admis	
			(DA/NU)	Diametrul alicelor (mm)
„1	Mistreț, căprior	DA	NU	—”

2. În anexa nr. 2, numărul curent 1 va avea următorul cuprins:

Nr. crt.	Specia/Speciile de vânat	Categoriile de muniție și caracteristicile minime ale acestora			
		Diametrul minim al proiectilului unic (mm)	Lungimea minimă a tubului cartușului (mm)	Greutatea minimă a proiectilului (g)	Energia minimă la 100 m (J/100 m)
„1	Căprior, șacal, viezure, vulpe, marmotă, cocoș de munte, castor*, lup*, pisică sălbatică*, râs* și vidră*	5,6	33	2.9	800”

Art. IV. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă:

a) prevederile art. 2 alin. (1) din Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 997/2020 privind aprobarea cotelor de recoltă pentru specia căprior (*Capreolus capreolus*) pentru perioada aprilie 2020—14 aprilie 2021, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 354 din 4 mai 2020;

b) prevederile art. 2 alin. (4) din Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 1.400/2020 privind aprobarea cotelor de recoltă pentru unele specii de faună de interes cinegetic, la care vânătoarea este permisă, pentru perioada 2020—14 mai 2021, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 13 iulie 2020.

Art. V. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul mediului, apelor și pădurilor,

Mircea Fechet,
secretar de stat

București, 8 octombrie 2020.

Nr. 1.850.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 251170